

Landsstyreformandens nytårstale 1982

af Jonathan Motzfeldt

Kære landsmænd.

Først og fremmest ønsker jeg at udtrykke landsstyrets og landstingets inderlige tak til alle i Grønland, fra syd og til nord og øst, for jeres indsats og bidrag til vort samfunds udbygning og funktion. Det er os en glæde at være vidne til, hvorledes vort hjemmestyrede samfund – på trods af visse af sine mangler – igen har vist, at det er i stand til at fungere godt og tilfredsstillende. Denne situation har vi atter konstateret i det gamle år, 1981, og det er vort håb, at vi i fællesskab skal fortsætte denne udvikling under iagttagelse af, at det først og fremmest er vore egne menneskelige, kulturelle og økonomiske evner, der må lægges til grund for et grønlandsk samfund.

Vi har i det forløbne år oplevet situationer, der har givet inspirationer og besværligheder. Jeg kan ikke gå i detaljer, men det er os en glæde, at det ser ud til, at staten, hjemmestyret og kommunerne nu for alvor har sat en udvikling i gang for at gennemføre et ekstraordinært boligprogram med henblik på afhjælpning af bolignøden i vort samfund. Fra

hjemmestyrets side står vi fast på at få dette program gennemført efter de intentioner, som vi har accepteret.

Telegrafiststrejken har givet anledning til erfaringer, som vi i samarbejde med staten må vurdere nærmere og i samarbejde med de berørte instanser forsøge at finde løsninger på, som kan være mere tilfredsstillende end dem, der hidtil har været gældende. Og jeg vil benytte lejligheden til endnu en gang at rette en tak til SIK for dens solidaritet med os under denne lange strejke. En sådan solidaritet er en nødvendig faktor, hvis Grønland skal finde sin udviklingsbalance fremover.

Vi har i det forløbne år endvidere iagttaget, at fiskeriets fremgang og stabilisering fortsætter, og de problemer, som vi har stødt på i de politiske og administrative forhold omkring fiskeri og fangst, går vi nu igang med at forsøge at rette i samarbejde med organisationerne, KNAPK og AAK. Det er mit håb, at disse samtaler, der føres imellem os og organisationerne, vil skabe et godt grundlag for endnu bedre og klarere forståelse for hinandens problemer.

Derimod har vi med beklagelse noteret, at sælskindsauktionen igen i 1981 har givet utilfredsstillende resultater. Denne negative udvikling skyldes ikke, at fangerne har svigtet, men det skyldes kræfter, der ligger udenfor Grønlands direkte indflydelse. Fra landsstyrets og landstingets side vil vi gøre alt, hvad der er økonomisk muligt for os for at hjælpe fangererhvervet i dets videre udvikling. Vi arbejder i den forbindelse med projekter, der skal fremstille fangernes leveform som den helt naturlige levemåde under hensyn til de ressourcer og vilkår, som fangerne i tusinder af år har levet med og har indrettet deres livsform efter, og ved denne beskrivelse og ved andre fremgangsmåder er det vores hensigt at skabe en bedre forståelse for fangererhvervet på det internationale plan.

Udbygningen af fåreholdererhvervet er et program, som vi altid har støttet. Uddannelsen af nye fåreholdere, stabilisering af selve erhvervet samt programmet for udbygning af erhvervet agter vi at gennemføre efter planen. Men det kræver, at der fortsat er et godt samarbejde mellem de politiske myndigheder og fåreholdernes organisation, sådan som der har været hidtil.

Jeg vil også benytte lejligheden til at rette en varm tak til alle, der har hjulpet os med indsamlingen til »Flygtning '81«, på trods af økonomiske begrænsninger. Det meget smukke resultat, som vi har bidraget med heroppefra, er blevet påskønnet fra alle sider. Jeg mener, at det er rigtigt og naturligt, at vi fra Grønland også er med til at give bidrag til denne indsats fra FN. Det er en medmenneske-

lig gestus fra os, der har den glæde at leve i et frit samfund – uanset køn, race eller tro.

Inden jeg forlader det gamle år, vil jeg rette en speciel tak til vore skoler, uddannelsesinstitutioner, børneinstitutioner. Vore medarbejdere på disse institutioner skal have mange tak for deres indsats. Vi takker vore kulturelle institutioner, radioen, kirken, pressen og menighedsrepræsentanterne for deres specielle indsats iblandt os. En tak til alle kommunalbestyrelserne og deres institutioner for loyal støtte til os i centraladministrationen. En tak til statens repræsentanter for den støtte, som vi ikke kan undvære, og også en speciel tak til personalet på sygehusene.

Og jeg vil ikke undlade at udtrykke vor medfølelse med alle, der har mistet deres kære ved sygdom og ulykker i det forløbne år. Det er mit håb, at julen har været en trøst i jeres afsavn.

Ved årsskiftet ser vi igen en verden omkring os, der er præget af uro og spændinger. Der er krig, sult, nød, sygdom og elendighed mange steder. Disse problemer i verden følger os fra år til år, og vores indsats for at undgå den slags forhold skal vi ikke glemme. Disse problemers opståen i vort eget samfund må

vi kunne undgå igennem en fornuftig dialog og igennem et fornuftigt samarbejde.

Valget til folketinget i Danmark har ikke bragt afklaring af en række problemer i Danmark. Men det er et udtalt ønske fra vores side, at samarbejdet mellem den danske regering og landsstyret

Fot.: Mogens S. Koch.

heroppe fortsat vil være præget af en tilidsfuld gensidig forståelse for hinandens problemer. Vi har aldrig lagt skjul på, at landsstyret betragter Danmark som den bedste samarbejdspartner

for Grønland. Når vi siger det, så hænger det sammen med, at vi selv er i stand til at bevidne, at dialogen imellem Danmark og Grønland – trods økonomiske og politiske vanskeligheder – har

kunnet gennemføres under gensidig respekt for Grønlands særlige position og situation inden for det danske rige.

Derfor håber vi også på en lykkelig afslutning på vor ansøgning om at blive medlem i Nordisk Råd. Det siger sig selv, at vi ønsker at tale med de skandinaviske lande under en mere formaliseret form for samarbejde. Vi tillægger det meget stor betydning – politisk og psykologisk samt på andre områder – at Grønland finder sin plads blandt de nordiske lande, der traditionelt respekterer og støtter demokratiske udviklinger i verden med respekt for den enkeltes ret til at vælge en styreform for sit samfund – uanset race, køn eller tro. Det er denne søgen efter andre – om jeg så må sige – »ligesindede«, der gjort Grønlands ansøgning til Nordisk Råd alvorligt ment. Ligeledes muliggør Grønlands åbne forhold til canadiske og amerikanske eskimoer en levende samarbejdsform med vore venner på den anden side af Davisstrædet.

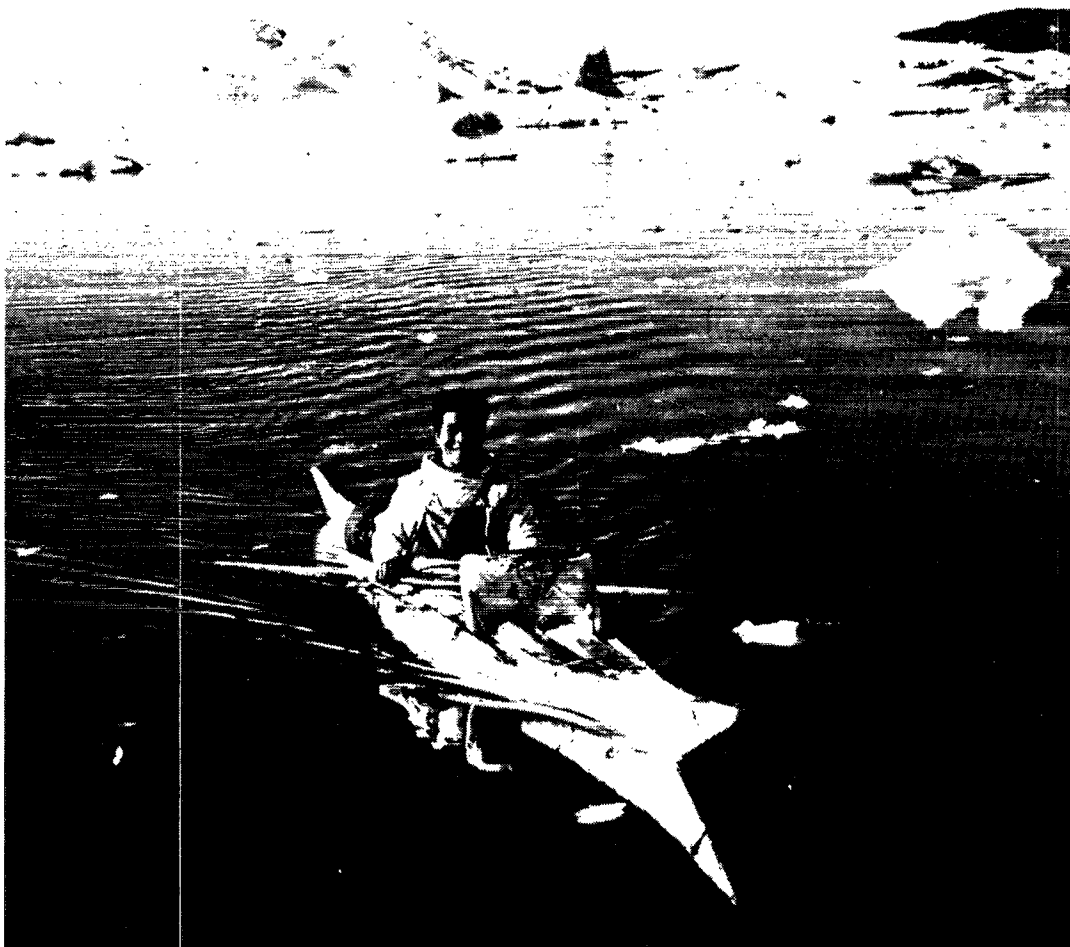
Denne udvikling er vi ansvarlig for, og vi kan roses eller kritiseres for denne målsætning, men man vil aldrig kunne kritisere os for, at vi af disse grunde ønsker at isolere Grønland fra den øvrige verden.

Landsstyret vil – også i det nye år – fortsætte med sit arbejde for at skabe et samfund i Grønland, hvor hjemmestyret styrkes, og bestræbelserne for at gøre vort samfund selvforsynende i ordets bredeste forstand skal fortsætte. Vi vil fortsat bestræbe os på at gøre Grønland til et godt hjem for os allesammen, og i dette hjem må vi hjælpe hinanden. Ud fra en gammel grønlandsk overlevelses-

teknik vil vi fortsætte vores politik, der går ud på, at udnyttelsen af vore levende ressourcer sker under hensyntagen til to ting: For det første må vi sikre eksistensen af vore levende ressourcer. Det må vi gøre igennem fornuftige bevaringsforanstaltninger uden at ødelægge økonomien og beskæftigelsen. For det andet må vi planlægge udnyttelsen af de levende ressourcer således, at samfundet som helhed får glæde af denne bestandsudnyttelse. Vi kender den solidaritet fra vore forfædre, der går ud på, at goderne skal fordeles mellem alle, fordi ressourcerne tilhører os alle. Når vi siger det på denne måde, så tænker vi selvfølgelig først og fremmest på fiskeriet og de meget store fiskeforekomster, der findes i vore farvande. At nogle forsøger at fortolke det derhen, at vi på denne måde vil fratage fåreholdere deres ejendomme, har intet med sandheden at gøre.

Derfor agter vi at medvirke til at skabe større forståelse for vore og fiskernes synspunkter ved at arbejde for en aktiv dialog, der skal bane vejen for en gensidig forståelse for problemstillinger, som må løses i forbindelse med udnyttelsen af de store fiskeforekomster, som vi i disse år – takket være vore dygtige fiskere – er i gang med at udnytte. Denne samtale pågår imellem landsstyret og fiskeriorganisationerne, og vi håber, at forslag til initiativer kan forelægges for landstinget i den kommende tid.

I det hele taget arbejder landsstyret på at tilgodese fiskernes og fangernes ønsker ved udnyttelsen også af andre levende ressourcer i dette land. Her tænker jeg på hvaler og rensdyr. Det er helt

Fot.: Keld Hansen.

givet, at udnyttelsen af disse ressourcer er et ømfindeligt emne, når vi ser på den internationale opinion. Selvfølgelig må vi først og fremmest vurdere den bevaringsmæssige side af sagen, men det ændrer ikke vor overbevisning om, at fiskerne og fangerne må have absolut første prioritet, når udnyttelsen skal planlægges og vedtages. Det vil vi fortsætte med at arbejde for i det nye år.

Desuden vil landsstyret fortsætte med at være meget opmærksom på udbygning

gen af produktionsstederne – ikke mindst i bygderne, som i mange år har kæmpet for at få forbedret deres faciliteter hertil. De generelle forbedringer af forholdene i bygderne for produktion, undervisning og på andre områder vil blive fortsat i det nye år.

Alle disse ting koster penge, og midt i en tid, hvor mange gerne vil fremsætte ønsker om investeringer af den ene eller af den anden art, må vi erindre, at de økonomiske realiteter umuliggør, at

tingene alle kan ordnes på én gang, og at der kræves en fornuftig prioritering under hensyn til dette lands økonomiske evne. Det er først og fremmest os selv, der må skabe grundlaget for økonomien i investeringerne, fordi vi absolut selv må betale alt, hvad der har med driften af disse ting at gøre.

I det nye år møder vi nok en hel del forhold, der vil kræve afgørelser til fordel for opbygningen af vort samfund til et mere selvstyret område. Et af de første, som vi i fællesskab skal tage stilling til, er vort medlemskab af de europæiske fællesskaber. Det er en beslutning, der vil stille os alle i Grønland overfor en alvorlig overvejelse.

I den forbindelse er det vigtigt at nævne to ting!

Den ene er, at Grønland har bedt om at få sit hjemmestyre, og vi har forhandlet os frem til en politisk acceptabel situation for os, og vi har nu kørt hjemmestyret godt i over to år. Der har været en forhandling, hvor vi brugte flere år, før vi nåede til enighed med Danmark. Det andet er, at Grønland aldrig har bedt om at blive medlem af EF. Vi er blevet tvunget ind i EF, og alt og alle var forhandlet i EF, før vi kom, og vær så god, Grønland; man tog os ind.

Denne situation må mane til eftertanke. Vi vil gerne ud af det direkte medlemskab, men vi vil forhandle os frem til et alternativt tilhørsforhold, hvor vi – sådan som vi har gjort det under hjemmestyreforhandlingerne – ønsker at pege på over for EF, hvordan vi fremover bedst kan leve med hinanden uden direkte medlemskab. Det er denne situation, der er sagen. Vi vil ud

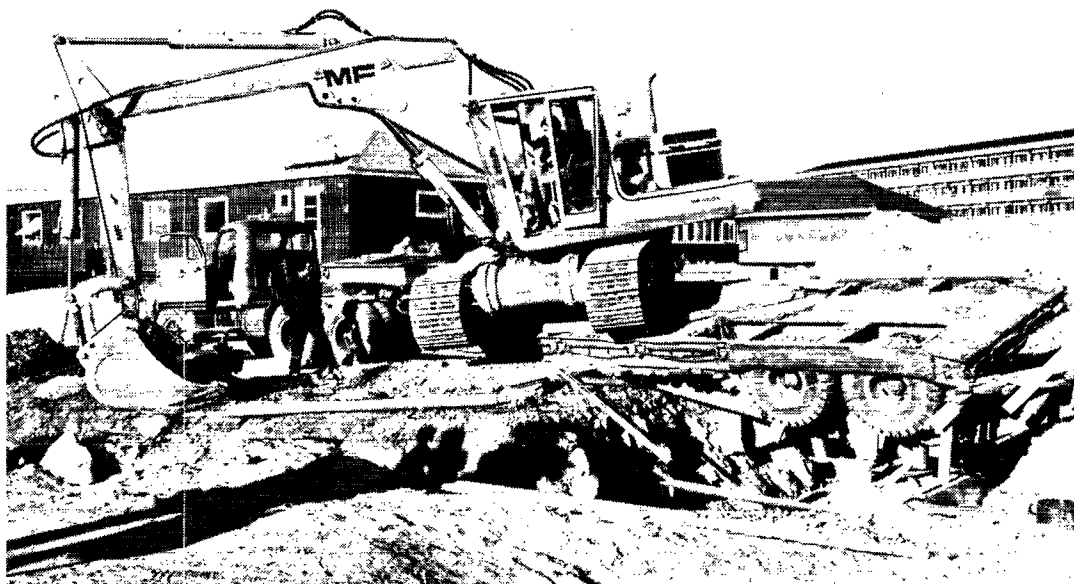
af EF, men vi vil blive i Danmark. Og i samarbejde med de danske myndigheder er jeg sikker på, at vi er i stand til at forhandle os frem til en ordening, hvor vore ønsker vil blive hørt, også de økonomiske.

Det fornuftige i hele dette spørgsmål må være, at I giver Grønland en chance for at forhandle sit tilhørsforhold med EF, og det kan I kun gøre, hvis I siger nej til fortsat direkte medlemskab.

Vi ved udmærket, at vi ikke er noget centrum for en international politisk udvikling. Vi ved også, at vi er et lille folk med mange problemer, men ikke større problemer end andre steder i verden. Det allervigtigste for os er at skabe et politisk, kulturelt og økonomisk selvstændigt samfund, der igangsætter sin samfundsudvikling uden at være afhængigt af andre nationers større eller mindre godgørelse.

Vi vil arbejde på selv, med alle midler og kræfter, at skabe det bedst tænkelige grundlag for et selvstyret samfund, der, ved en fornuftig og nøgtern planlægning og ved at anvende gensidige aftaler med omverdenen, først og fremmest med nationer, der kender os og forstår vore specielle forhold, nu virkelig skal til at gå igang med en udvikling i overensstemmelse med sine naturgivne levende ressourcer. Dette udelukker ikke, at vi også har mod på at igangsætte en udvikling af udnyttelsen af ikke-levende ressourcer uden derved at ødelægge vore traditionelle erhverv.

Denne målsætning håber vi, alle vil støtte. Det nye år vil bringe et stort og uigenkaldeligt spørgsmål frem, der forpligter dig og mig til at overveje vort

Fot.: Mogens S. Koch.

svar: Skal det nye hjemmestyre i Grønland have sin chance for at fortsætte med at udvikle vores selvbestemmelsesret uden for EF, eller skal det nye hjemmestyre underlægges EF's fællesforordninger og tvinges til at administrere disse? Svaret for os er klart nej.

Men når vi har sagt dette, vil vi også tilføje, at vi selvfølgelig vil anerkende resultatet af folkeafstemningen, men hvilket resultat vi foretrækker, har jeg klart fremhævet.

Grønland er for stort til eller befolkningsmæssigt for lille til at blive ved med at være et fuldgyldigt medlem af EF. Grønland må aldrig blive EF's reservat for eskimoiske anliggender.

Udover EF-afstemningen er der stadigvæk mange opgaver, som vi fortsat skal overveje i det nye år. Socialreformkommissionen har færdigbehandlet sin betænkning, der i sin foreliggende form

skal forelægges for landstinget under forårssamlingen. Vi håber, at den vil bidrage til at forbedre forholdene for de befolkningsgrupper – både gamle og unge – der har behov for forbedringer på nuværende tidspunkt.

Inden for de kulturelle og kirkelige områder er der også initiativer, der skal følges op med handlinger i det nye år. Ilisimatusarfik – Inuit instituttet – håber vi på vil give grundlag for højere uddannelsesmuligheder i vort samfund, hvor vor egen historie, identitet og inspiration vil animere os til lærdom, der vil tilføje Grønland en ny side i vor udvikling. I samarbejde med Inuit instituttet – Ilisimatusarfik – arbejder vi også på at tilgodese kirken i dens behov for nye og dygtige medarbejdere, således at en ny præsteuddannelse kan etableres heroppe.

Det er således det gamle Grønland, der nu igen går ind i et nyt år. Proble-

merne har vi, den strenge vinter har vi også, men troen på os selv som et kulturelt og økonomisk levedygtigt folk har vi stadigvæk. Vi glæder os over vor ungdom heroppe og i Danmark, der kæmper for at få gennemført deres uddannelser. I dem er en del af vor tro på fremtiden. Opgaven er stor for os alle, når vi ser på vort store land, Grønland. Der er gamle, der skal lyttes til og tjenes; der er børn, der skal passes og vejledes; der er arbejde, der ikke må svigtes. Grønland sidder midt i en industrialiseret verden med dens plusser og minusser. Men vi har kontrollen over denne udvikling, og det er meget vigtigt, at denne kontrol over udviklingen fortsat ligger heroppe – hos os selv og vore efterkommere.

Derfor vil jeg også henlede opmærksomheden på nogle af vore landsmænd, der må og skal hjælpes til at bevare en klar erindring om os heroppe. Jeg tænker på det besøg, som jeg har haft i Christiania sammen med vore embedsmænd. Det er en ungdom, der har behov for hjælp til at vende tilbage til Grønland. Jeg vil bede kommunerne og alle

andre institutioner om at hjælpe os med at bringe disse unge mennesker tilbage til Grønland. Jeg har fornemmelsen af, at en velovervejet og en velorganiseret indsats omkring en hjælpeaktion kan give positive resultater. Her må vi hjælpe hinanden for at skabe de bedste betingelser for tilbagevenden til Grønland fra Christiania.

Jeg vil til sidst ønske alle i Grønland et godt og lykkebringende nytår og håbe for jer alle mange gode dage og måneder i 1982.

Danmark og vore danske venner sender jeg de samme gode ønsker for det nye år, ligesom jeg ønsker vore venner i Alaska og Canada fortsat fremgang og lykke. Og jeg vil benytte lejligheden til at takke alle, der i ord og skrift sender os hilsener og opmuntringer i forbindelse med vort arbejde i landsstyret og i landstinget. Vi håber, at det nye år vil bringe endnu bedre samarbejdsmuligheder imellem os – trods forskellige opfattelser om vort lands udvikling.

Godt nytår allesammen! Gud velsigne vor fremtid!

Høring om grønlænderne i Christiania

Grønlændernes hus, Løvstræde i København. *Mandag den 1. marts 1982.*

Høringen er arrangeret af de grønlandske christianitter fra bl. a. »Stjerne-skibet« i samarbejde med støtteforeningen for »Napitarfik/Projekt Stjerne-skibet«.

Til høringen forventes Danmarks socialminister Bent Hansen og landsstyremedlem for sociale anliggender Moses Olsen.

Arrangørerne kan kontaktes på tlf. 01 - 95 09 25, 95 74 36, 35 98 51 og 34 94 63.